

Motion till riksdagen 2023/24:1961

av **Laila Naraghi (S)**

Det kommunala vetot avseende kärntekniska frågor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det kommunala vetot avseende kärntekniska frågor inte bör ändras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige behöver mer planerbar, fossilfri el. Det är avgörande för svensk industri och välfärd, och för klimatomställningen. Det krävs en rejäl kapacitetsutbyggnad i elförsörjningskedjans alla led, och i alla fossilfria energislag, inklusive svensk kärnkraft. Svensk kärnkraft har varit framgångsrik av flera skäl. En avgörande orsak är den demokratiska förankring och det starka medborgerliga stöd som funnits för kärnkraften, där den har etablerats. I omvärlden ser vi vad det har inneburit för kärnkraften när denna typ av stöd och förankring inte har funnits. Det har handlat om omfattande protester och stora störningar för elförsörjning och annan kritisk infrastruktur. Det har också inneburit att det inte funnits planerbara förutsättningar för industrin. Och naturligtvis har det inneburit stora risker för människor och natur. Utan en gedigen, omfattande lokal förankring skadas säkerhetsarbetet avsevärt. De risker som finns med all kärnteknik kommer därmed inte att kunna beaktas på det sätt som är erforderligt för en långsiktigt hållbar elförsörjning och med respekt för människor och natur.

Den lokala förankringen är alltså nödvändig för en fungerande kärnkraftsindustri och elförsörjning. Detta har historiskt fungerat bra i Sverige. Varken stat eller industri har kört över lokalsamhällen ifråga om kärnteknik. Det har varit ett vinnande koncept för Sverige som land. En viktig del för lokalsamhällen i att kunna hävda sig har varit det så kallade kommunala vetot. Det är viktigt för kommunerna och lokalsamhällen, men det är utifrån Sveriges erfarenheter lika viktigt för att få säkerhetsarbetet och den nationella elförsörjningen att fungera i alla led.

I lagrådsremissen ”Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg” skriver regeringen: ”Frågor om det kommunala vetot, om nationella kärnkraftssamordnare för att underlätta samspelet mellan kärnkraftsprojektörer, myndigheter och andra aktörer på olika nivåer och om översyn av tillståndsprocesser för kärnkraft och andra frågor som remissinstanser har lämnat synpunkter på kommer att hanteras av regeringen när kommande utredningar och regeringsuppdrag bereds.”

Det reser frågetecken om regeringens syn på det kommunala vetot och väcker oro. Det kommunala vetot måste bestå i sin nuvarande form. Det är en rimlig avvägning mellan olika intressen och har visat sig vara gynnsamt för svensk kärnkraftsindustri, Sveriges säkerhetsarbete kring kärnkraft och elförsörjningen. Det finns inga skäl att ändra på ett vinnande koncept. Det har tidigare funnits bred partipolitisk samsyn kring dessa frågor och vi hoppas att denna samsyn består.

Och avslutningsvis – det som varit problem för svensk kärnkraft har inte varit Sveriges kommuner och lokalsamhällen. Det har snarare varit den nationella politikens oförmåga att krypa upp ur sina skyttegravar ifråga om energipolitiken. Energiöverenskommelsen 2016 – med alla sina fel och brister – var ett välkommet steg bort från kryptskyttet och gav svensk kärnkraft mer av planerbara förutsättningar. Vi uppmanar regeringen Ulf Kristersson att göra det regeringen Stefan Löfven gjorde: Bjud in till partipolitiska samtal om energipolitiken. Förstör inte den samsyn som redan finns om den lokala förankringen. Skapa istället samsyn om den nationella politikens ansvar för att lösa de knutar som enbart riksdag och regering kan lösa.

Laila Naraghi (S)